

AVRUPA BİRLİĞİ BÜLTENİ

AB SERVİSİ

SAYI:11 ŞUBAT 2004/2

Hazırlayan: Aysun DİNLER

İÇİNDEKİLER

1. [AB- TÜRKİYE SON DAKİKA](#)
  - 1.1. [Almanya Başbakanı Umut Verdi](#)
  - 1.2. [Uluslar arası Af Örgütü: Türkiye Hazır Değil!](#)
  - 1.3. [AB'den Maddi Yardımlara Artış](#)
  - 1.4. [Gümrük Birliği'nde Bir İlk](#)
  - 1.5. [Dokuz Anlaşma Daha Yürürlükte](#)
2. [AB'den ÖNEMLİ BAŞLIKLAR](#)
  - 2.1. [Makedonya AB Yolunda](#)
  - 2.2. [AB-ABD](#)
  - 2.3. [AB- Rusya](#)
  - 2.4. [AB- Akdeniz](#)
  - 2.5. [AB- Güney Kafkasya](#)
  - 2.6. [AB Komisyonu Yıllık Stratejisi](#)
3. [AB- KIBRIS SON DAKİKA](#)

[Sayfa Başı](#)

1. AB- TÜRKİYE SON DAKİKA

1.1. Almanya Başbakanı Umut Verdi

ALMANYA başbakanı Gerhard Schröder'in 22-23 Şubat tarihleri arasında Türkiye'deki resmi temasları, Brüksel'de AB çevrelerinde olumlu karşılanmıştır. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, TBMM Başkanı Bülent Arınç ve CHP Lideri Deniz Baykalla görüşen Schröder, Almanya'nın Türkiye'nin en büyük ticaret ortağı olduğunu belirterek yaptığı bu ziyaretin iki ülke arasındaki "fevkalade" siyasi ve ekonomik bağların Avrupa içinde güçlü bir Türk-Alman ortaklığı yararına daha da geliştirilmesine katkıda bulunacağını ifade etmiş, ayrıca Türkiye'nin AB ye tam üyelik için yaptığı reformlar ve Kıbrıs sorunun çözümünde attığı adımlardan övgüyle bahsetmiştir. Schröder AB konseyinin aralık ayında yapacağı zirvede Türkiye ile müzakerelere başlama kararının alınacağına ve 2005 in ilk döneminde, mart veya haziran aylarında müzakerelere başlanacağına inandığını belirtmiştir. Öte yandan Schröder'in Türkiye ziyaretindeki olumlu tavı Alman Muhalefet Cephesinde tepkilere yol açmış, Türkiye'ye AB konusunda gereğinden fazla umut verildiği ileri sürülmüştür.

Schröder'in açıklamalarına olumlu tepkiler de oluşmuştur. Genişlemeden sorumlu AB üyesi Günter Verheugen yaptığı açıklamada Türkiye'nin AB üyeliği için gereken kriterleri bu yılın sonuna kadar yerine getirebileceğini anımsatmış ve yıl sonunda Türkiye'nin kaydettiği gelişmeleri içeren bir rapor hazırlayacağını söylemiştir. Ayrıca Türkiye nüfusunun çoğunluğunun Müslüman olmasının AB üyeliği için kriter olamayacağını, gerekli koşulların varlığı halinde üyeliğin gerçekleşeceğini belirtmiştir. Verheugen, AB'nin reddettiği bir Türkiye'nin er yada geç kökten dinciliğin kurbanı olacağını ve bunun Yakın ve Ortadoğu'da stratejik bir değişime yol açarak, AB'nin ekonomi ve siyasetini kökten değiştireceğini ifade etmiştir. Bu bağlamda Türkiye'nin zaten yıllardır sahip olduğu "imtiyazlı ortaklık" statüsünü önerenlerin de bu olası sonuçları göz önünde tutması gerektiğini kaydetmiştir.

Alman Deutsche Bank'ın Baş ekonomisti Norbert Walter da Türkiye'yi AB yolunda cesaretlendiren Schröder'e destek çıkmış ve nüfusu giderek yaşanan Almanya'nın Türkiye'ye ihtiyacı olduğunu savunmuştur. Walter; Rheinische post gazetesine verdiği demeçte, " Türkiye'nin AB'ye üyeliği Almanya'nın İhtiyacı olan İşgücü Açısından çok olumlu olur" demiştir.

[Sayfa Başı](#)

1.2. Uluslararası Af Örgütü: Türkiye Hazır Değil!

ULUSLARARASI Af Örgütü Almanya Bürosu Genel Sekreteri Barbara Lochbihler verdiği demeçte Türkiye'de insan hakları konusunda ilerlemeler kaydedildiğini, ağır işkence vakalarına geçtiğimiz yıl rastlanmadığını belirtmiştir. Ancak "polis yine de bazı insanları kaçırıyor, öldürmekle tehdit ediyor ya da dövüyor" diyerek, Türkiye'nin AB üyeliğine yeterince hazır olmadığını ima etmiştir.

[Sayfa Başı](#)

1.3. AB'den Maddi Yardımlara Artış

AB Komisyonunun bütçeden sorumlu üyesi Michael Schreyer, Türkiye'ye yapılan maddi yardımların 2006 yılına kadar 149 milyondan 500 milyon Euro'ya yükseleceğini söylemiştir. Türkiye'nin diğer aday ülkelere göre daha az yardım aldığını belirten Schreyer, Almanya'nın da desteklediği genişleme sürecinin doğal olarak masrafların artmasına neden olacağını, AB bütçesinin üst sınırının arttırılmasına karşı olduğunu ancak 27 üyeli bir Birliğin, 15 üyeli bir AB bütçesinden daha küçük bir bütçeyle geçinemeyeceğinin de bir gerçek olduğunu sözlerine eklemiştir.

1.4. Gümrük Birliği'nde Bir İlk

Avrupa Birliği Mahkemesi, Gümrük Birliği nedeniyle zarar ettiğini öne süren bir Türk Şirketinin yaptığı başvuruyu kabul etmiştir. Şirket avukatı başvurunun bir ilki oluşturduğunu ve diğer firmalarda hukuki yargı yolunu açtığını söylemiştir. Otomotiv yan sanayi şirketi olan firma gümrük birliği prosedürleri nedeniyle zarara uğradığını iddia ederek, bu zararın tazmini istemiyle iki yıl önce Lüksemburg'taki AB mahkemesine başvurmuştur.

Türkiye'nin AB'ye tam üyeliği gerçekleşmeden Gümrük Birliğine kaydedilmesiyle sadece AB ülkelerine karşı değil, aynı zamanda ortak gümrük tarifeleri ile Çin gibi ülkelere de açıldığı kaydedilmiştir. Başvuruda, Türkiye'nin Gümrük Birliği ile vergi, resim, harç ve gümrük fonlarından oluşan gelirlerinden vazgeçtiği anımsatılarak, bu şekilde oluşan gelir açığını AB'den gelecek mali destekler ile karşılayamadığı, AB'ye üye ülkelerin vetoları sebebiyle bu yardımları alamadığı ve yüksek faizle iç borçlanmaya gittiğine işaret edilmiştir.

Başvuruyu kabul eden AB Mahkemesi davalı konumundaki AB'ye savunmasını vermesi için 12 Şubat 2004 tarihinden itibaren bir ay süre vermiştir.

1.5. Dokuz Anlaşma Daha Yürürlükte

Resmi Gazete'de yayımlanan milletlerarası antlaşmalara göre, Türkiye'nin çeşitli ülke ve kuruluşlarla imzaladığı toplam 9 anlaşma yürürlüğe girmiştir. Söz konusu anlaşmalar şunlardır:

- Türkiye Cumhuriyeti ile Çek Cumhuriyeti Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Feshine İlişkin Notaların Onaylanması Hakkındaki Karar
- Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Cumhuriyeti Arasında İmzalanan, Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar
- Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Birliği Komisyonu Arasında İmzalanan, Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanması Hakkında Karar
- Hükümet ile Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Arasında İmzalanan "Finansman Zaptı" nın Onaylanması Hakkında Karar
- Hükümet ile Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Arasında İmzalanan "Jeotermal kaynakların Isı Pompası Yardımıyla Seracılıkta kullanımı Projesi" nin Onaylanması
- Türkiye Cumhuriyeti ile Macaristan Cumhuriyeti Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Feshine İlişkin Notaların Onaylanması Hakkında Karar
- Birleşmiş Milletler ile Estonya Cumhuriyeti Arasındaki Serbest Ticaret anlaşmasının Feshine İlişkin Notaların Onaylanması Hakkında Karar
- Birleşmiş Milletler Hazır Barış Gücü Düzenlemeleri Sistemine Katkılar Hakkında Türkiye Hükümeti ve Birleşmiş Milletler Arasında Ortak Niyet Beyanının Onaylanması Hakkında Karar
- Türkiye Cumhuriyeti ile Slovak Cumhuriyeti Arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasının Feshine İlişkin Notaların Onaylanması Hakkında Karar
- Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Cumhuriyeti Arasında İmzalanan Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanması Hakkında Karar

Kaynak: www.dunyaqzetesi.com.tr/news_display_prn.asp

2. AB'DEN ÖNEMLİ BAŞLIKLAR

2.1. Makedonya, AB Yolunda

Geleceğini AB'de gören ve AB standartlarına ulaşmak için yoğun çaba harcayan Makedonya önümüzdeki ay resmen AB'ye adaylık başvurusunda bulunacaktır. Bu amaç doğrultusunda Ohri Çerçeve Anlaşması'nın uygulanabilmesi için anayasa değişikliklerine de hız verilmiştir.

Makedonya hükümeti, Kopenhag kriterleri arasında yer alan azınlıkların hakları konusunda önemli adımlar atmaktadır. Ancak Makedon Halkı ülkenin AB'ye üyeliği konusunda kötümser bir tavır sergilemektedir. Halkın çoğunluğu azınlık kriterleri yerine getirilse bile AB'nin yeni koşullar ileri sürerek, ülkenin üyeliğe kabul edilmeyeceğine inanmaktadır.

2.2. AB - ABD

AB Komisyonu'nun ABD'nin Dış Ticaret Şirketleri'ne (Foreign Sales Corporations) sağladığı sübvansiyonlara karşı önlem olarak benimsediği yönetmelik 1 Mart 2004 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Bu önlemler çerçevesinde ABD'den ithal edilecek bazı ürünlerde %5 ile başlayan ve 1 Mart 2005'e kadar her ay %1 artarak azami %17 oranına ulaşabilecek ek gümrük vergisi ödenmesi öngörülmektedir.

Dünya Ticaret Örgütü de AB'nin ABD'ye yaptırım uygulamasına ilişkin talebine olumlu cevap vermiştir. ABD anti-dumping yasasına uymadığı için uygulamadığı DTÖ kurallarına uymaması gerekçesiyle, AB tarafından ABD mallarına yaptırım uygulanması istemiyle DTÖ'ye sevk edilmiştir. DTÖ kararı olumlu değerlendirmiştir. AB tarafından yapılan açıklamada, ABD Kongresi'nin DTÖ kurallarını uygulamak için gerekli yasa değişikliğini yapmasının ve AB'nin yaptırım uygulamak zorunda kalmamasının umulduğu belirtilmiştir.

2.3. AB - Rusya

AVRUPA Parlamentosu (AP), AB - Rusya ilişkileri ile ilgili raporunu benimsemiştir. Rapor AB'nin Rusya'ya ilişkin politikasında ortak değerler temelinde daha uyumlu ortak bir strateji izlenmesi gereğinin altını

çizmektedir. İyi komşuluk, insan hakları, demokrasi, basın özgürlüğü gibi pek çok konuya değinen raporda ayrıca Rusya'nın Estonya ve Letonya ile imzaladığı sınır anlaşmalarını biran önce onaylaması gerektiği de belirtilmiştir. Çeçenistan konusuna da değinen rapor Rusya'yı birleşmiş milletlerin bölgeye ziyaretine izin vermeye çağırırken; AB Konseyi'nin de Rus ve Çeçen yetkilileri arasında diyalog kurulmasına yardımcı olması gerektiğinin altını çizmektedir.

[Sayfa Başı](#)

2.4. AB – Akdeniz

AB komisyonu MEDA programı çerçevesinde, Cezayir, Mısır, Ürdün, Lübnan, Fas, Suriye, Tunus ve batı Şeria ile Gaza Şeridi'ne toplam 28 milyon Euro'luk risk sermayesi verme kararı almıştır. Söz konusu bu sermaye, bu ülke ve bölgedeki mali sektörlerin desteklenmesi, şirketlerin rekabetçiliğinin artırılması ve özelleştirilmenin hızlandırılması için kullanılacaktır.

[Sayfa Başı](#)

2.5. AB – Güney Kafkasya

AB Güney Kafkasya'ya ilişkin raporunu benimsemiştir. Raporda bölgenin karşı karşıya bulunduğu tehlike ve güçlüklerle dikkat çekilirken, AB'nin bölgeye yönelik daha ciddi bir politika benimsemesi gereği üzerinde durulmuştur. Önceliğin ise, yoksulluk, yolsuzlukla mücadele ve bölge ülkelerindeki kurumsal yapıyı güçlendirmek olduğu söylenmiştir.

[Sayfa Başı](#)

2.6. AB Komisyonu Yıllık Stratejisi

AB Komisyonu, 2005 yılı için siyasi ve mali önceliklerini ortaya koyan yıllık politika stratejisini (annual policy strategy) açıklamıştır. AB'nin planlama ve yönetimde önemli bir aracı olan bu stratejinin 2005 ayağında en önemli önceliği yeni üye ülkelerin AB'ye entegrasyonu olmaktadır. Siyasi açıdan, AB Komisyonu, 25 üyeli, 450 milyon nüfuslu bir AB'nin rekabetçilik ve uyumunun artırılması, güvenlik ve Avrupa Vatandaşlığı kavramının daha fazla sayıda AB vatandaşı tarafından daha etkin olarak hissedilmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu çerçevede AB Komisyonu'nun 2005 yılı öncelikleri:

- Rekabetçilik ve uyum;
- Güvenlik ve AB vatandaşlığı
- Uluslar arası alanda sorumluluk ve komşuluk boyutu

Kaynaklar: ABHaber.com – Ajanslar

[Sayfa Başı](#)

3. AB-KIBRIS SON DAKİKA

KIBRIS sorununun çözümünde uzun maratonun son görüşmeleri 19 Şubat'ta Lefkoşe Uluslararası Havaalanında başlamıştır. Annan planını zemin alan müzakerelerde, Kıbrıs Türk Tarafı, olmazsa olmaz olarak değerlendirdiği "iki kesimlilik, garantörlük ve yeni sınır düzenlemeleri" çerçevesinde değişiklikler istemektedir.

İki tarafın da 1 mayıstan önce dengeli, uygulanabilir ve uzun süreli çözüm elde etmek amacını taşıdığı görüşmelerde, ilk kez 2002 kasım ayında açıklanan Annan planının ana hatları ve detayları şekillendirilmeye çalışılmaktadır. Kıbrıs'ta Türk ve Rum toplulukları arasında "siyasi eşitliğe" dayanan bir ilişki oluşturma amacını taşıyan planla biri Kıbrıslı Türk diğeri Kıbrıslı Rum olmak üzere iki kurucu devletten oluşan federal bağımsız bir ülke oluşacaktır.

Zorlu iki yılın sonunda varılan müzakere sürecinde iki taraf adına da sancılı günler yaşanmaktadır. ABD Dışişleri Bakanlığı Kıbrıs Özel Koordinatörü Büyükelçi Thomas Weston'ın "referandumda hayır diyen taraf bunun bedelini öder" şeklindeki açıklamasını tepkiyle karşılayan Rauf Denktaş bunun "kabul edilemez büyük bir baskı ve tehdit" olduğunu söylemiş "eğer Annan planı olduğu gibi kabul edilirse, o zaman Kıbrıs Türk'ünün ödeyeceği bedel, mahviyettir" şeklinde görüşlerini bildirmiştir. Rum kesimi lideri Tasos Papadopoulos'un, Türk tarafının verdiği değişiklik belgesi üzerinde çalışma yapmak istemesi nedeniyle ertelenen müzakereler 2 Mart 2004 itibarıyla yeniden başlamıştır. Adadaki 7. görüşmelere, Başbakan Mehmet Ali Talat ve Başbakan Yardımcısı ve Dış İşleri Bakanı Serdar Denktaş Türkiye ziyaretleri nedeniyle katılamamıştır.

Kaynaklar: www.dunyagazetesi.com.tr
Tüsiad Avrupa Birliği Temsilciliği